

Центром вчення Ф. Тейлора стали чотири принципи управління індивідуальною працею працівників: науковий підхід до виконання кожного елемента роботи; науковий підхід до добору, навчання і тренування працівника; кооперація з працівниками; розподіл відповідальності за результати роботи між менеджерами і працівниками.

Головні принципи менеджменту, розроблені школою наукового менеджменту і класичною адміністративною школою, подано в табл. 1 [1].

Ці принципи і сьогодні не втратили своєї актуальності. Завдання менеджера – знайти їм розумне застосування, а головне правильно співвіднести між собою, розглядаючи їх як цілісну систему.

Література: 1. Грищенко І.М. Підприємницький бізнес: навч. посібн. – К.: Грамота, 2016. – 520 с.; 2. Герасимчук Н. А. Підприємницький механізм ресурсозберігаючого розвитку АПК : монографія /Н. А. Герасимчук// – Київ: ТОВ "ЦП "Компрінт", 2015. – 463 с.; 3. Ганущак–Єфіменко Л. М. Інноваційний розвиток підприємництва в Україні: стратегічні орієнтири: [моногр.] / Л. М. Ганущак–Єфіменко К. : Національна академія управління, 2014. – 343 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Колінько О. І.

*Магістр Київського національного університету
технологій та дизайну*

Наук. керівник к.е.н., доц. Вергун А. М.

В умовах сьогодення суб'єкти підприємницької діяльності функціонують на принципах повної та абсолютної відповідальності за свої дії і самостійно формують стратегії свого розвитку відповідно цим принципам. Керівництву необхідно приймати важливі рішення, які стосуються діяльності підприємства, його удосконалення, а також впроваджувати інноваційні методики щодо створення та забезпечення вигідних і безпечних взаємовідносин з іншими суб'єктами ринкових відносин, що вимагає від керівництва швидкої адаптації до нових умов, потребує новітніх знань щодо шляхів виживання та рентабельного існування. Саме тому, питання забезпечення економічної безпеки підприємств стають ключовими у вирішенні питань їх ефективного функціонування.

Дослідженню питань економічної безпеки підприємств присвячені публікації таких відомих науковців, як Барановський О.І., Васильців Т. Г., Горячева К. С., Єрмошенко М. М., Камлик М., Козаченко А., Крупка М., Ортинський В., Островерх П., Реверчук С., Гаврилишина О., Худолій Л., Ващенко Н., та багатьох інших.

Оскільки на сучасну світову економіку все більше і сильніше впливають кризові явища, спричинені природними катаклізмами, нестабільними політичними ситуаціями в країнах, змінами домовленостей та орієнтирів, то система економічної безпеки підприємства та держави в цілому є винятково важливою і невід'ємною частиною їх діяльності та стабільного розвитку.

Під економічною безпекою суб'єкта господарювання науковці розуміють характеристику суб'єкта господарювання, яка показує його здатність успішно реалізувати свої стратегічні економічні інтереси при певних зовнішніх умовах та шляхом захисту від всіх існуючих і потенційних загроз та використанню можливостей, які надає зовнішнє середовище та продуктивної взаємодії з його

суб'єктами.

Надійний захист для підприємства може забезпечити лише комплексний та системний підхід до організації економічної безпеки на підприємстві що являє собою структурований комплекс чітких стратегічних, тактичних та оперативних заходів, спрямованих на захист підприємства від різноманітних зовнішніх та внутрішніх загроз, а також на формування потенціалу для можливості протистояння їм в майбутньому. Система економічної безпеки підприємства включає в себе такі основні завдання:

- збір вихідної інформації про можливість виникнення загроз;
- оцінка та аналіз основних ризиків підприємства;
- прогноз рівня захищеності підприємства та можливості уникнення ризиків, а також методів відшкодуванні їх наслідків;
- дослідження інтерфейсної складової економічної безпеки підприємства (обґрунтування безпеки при виборі партнерів, клієнтів та співробітників);
- недопущення проникнення на підприємство різноманітних структур економічної розвідки конкурентів, організованої злочинності чи окремих осіб, які мають протиправні наміри;
- захист та протидія проникненню до віртуальної бази даних підприємства в злочинних цілях;
- забезпечення повного захисту конфіденційної інформації та комерційної таємниці;
- забезпечення збереження матеріальних цінностей підприємства;
- багатоетапний та надійний захист банківських рахунків підприємства;
- захист законних прав і інтересів підприємства і його співробітників;
- своєчасне виявлення всіх потенційних злочинних намірів з боку джерел зовнішніх погроз безпеки, спрямованих на підприємство і його співробітників;
- виявлення, попередження й протистояння можливій протиправній та іншій негативній діяльності співробітників підприємства, яка направлена на зниження рівня його економічної безпеки;
- формування ефективного інформаційно–аналітичного забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства;
- формування та інтенсивне використання інноваційного забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства;
- вироблення та прийняття найбільш продуманих та оптимальних управлінських рішень стосовно стратегії й тактики забезпечення економічної безпеки підприємства;
- фізична й технічна охорона робочих приміщень, будинків, споруд, території та транспортних засобів;
- відшкодування матеріального й морального збитку, завданого в результаті неправомірних дій підприємства та окремих співробітників;
- здійснення постійного контролю за ефективністю функціонування системи економічної безпеки, удосконалення її елементів.

Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки господарюючих суб'єктів усіх рівнів дає можливість забезпечити передбачуваність зовнішніх загроз підприємствам.

Головними функціональними цілями системи управління економічною безпекою має бути:

- забезпечення високої ефективності роботи підприємства, його рентабельності, стійкості та незалежності;
- технологічне забезпечення для досягнення незалежності та високої конкурентоспроможності його технічного потенціалу;
- організація ефективного менеджменту, досягнення оптимальної та ефективної його організаційної структури;
- високий рівень знань та кваліфікації персоналу, його інтелектуального потенціалу;
- мінімізація шкідливого впливу на довкілля;
- максимальний правовий захист усіх відділів та аспектів діяльності підприємства;
- захист інформації, збереження комерційної таємниці та досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення для успішної роботи усіх підрозділів;
- забезпечення охорони та безпеки персоналу підприємства, його майнових цінностей, комерційних інтересів.

Служба безпеки підприємства повинна постійно бути готовою до подолання кризових явищ, які можуть виникати при зіткненнях інтересів бізнесу та злочинного світу. Комплексне забезпечення економічної безпеки підприємства та постійне посилення її рівня, недопущення різноманітного втручання зовнішніх неправомірних структур у роботу підприємства можливе тільки при спільній інтегрованій, злагодженій, оперативній роботі всіх працівників та підрозділів підприємства.

Також, одним з важливих компонентів стратегії економічної безпеки є проведення аналізу ризику та невизначеності що включає його оцінку і визначення можливих шляхів управління ним та протидії. Необхідно побудувати раціональну модель захисту від можливого ризику, в якій буде враховано всі важливі фактори і цілі підприємства.

Відповідно, однією з найважливіших функцій держави являється забезпечення економічної безпеки та національних інтересів. В нинішні часи необхідно приділяти належну увагу проблемі економічної безпеки, поєднуючи питання розвитку окремих галузей економіки із пріоритетами та національними інтересами держави.

Отже, можна зробити висновок, що економічна безпека та стабільність являється складовою фінансового стану підприємства і характеризує здатність суб'єкта господарювання успішно функціонувати, розвиватися та бути конкурентоспроможним, зберігати свою платоспроможність та інвестиційну привабливість, підтримуючи в рівновазі свої активи і пасиви, незважаючи на нестійке зовнішнє та внутрішнє середовище, у довгостроковій перспективі і в межах допустимого рівня ризику. Економічна безпека підприємства має розглядатися не лише як власна безпека щодо збереження його цілісності, а й в межах можливої загрози іншим суб'єктам господарювання (державі, іншим підприємствам, фізичним особам–підприємцям та іншим суб'єктам ринку). Саме тому завдання щодо забезпечення і підтримки економічної безпеки підприємства мають вирішуватися комплексно, при участі державних та недержавних органів, підприємців та окремих громадян. Формування успішної системи безпеки при пошуку й реалізації нових форм взаємовідносин між всіма учасниками цього процесу, являється запорукою національної безпеки.

Таким чином, система економічної безпеки підприємства вибудовується з урахуванням та реалізацією всіх перерахованих завдань, зважаючи також на умови конкурентної боротьби, специфіку бізнесу, технологічні особливості, конкурентну

стратегію, стадії життєвого циклу підприємства. При цьому система економічної безпеки кожного підприємства є абсолютно індивідуальною. Багато в чому залежать її повнота та дієвість від діючої в державі законодавчої бази, наявних матеріально-технічних і фінансових ресурсів, рішень керівництва підприємства, розуміння зі сторони кожного співробітника важливості забезпечення безпеки бізнесу, а також від рівня знань і практичного досвіду керівника системи економічної безпеки, який безпосередньо займається побудовою й підтримкою цієї системи. Такий підрозділ, як система економічної безпеки, наявний лише у незначній частки підприємств, і частіше за все цими питаннями займаються менеджери, аналітики, служба охорони підприємства. Таким чином, функціональні цілі системи управління економічною безпекою передбачають успішну побудову загальної схеми організації економічної безпеки шляхом використання і залучення окремих елементів.

Література: Вергун А. М. Формування організаційно-економічного механізму управління фінансовою безпекою підприємства / А. М. Вергун // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – 2015. – № 17 (6). – С. 61–66. 2. Филипець З. Б. Консалтингові послуги у системі економічної безпеки держави / З. Б. Филипець // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 1. – С. 270–276.

ТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Підлужна Ю. С.

*Магістр Київського національного університету
технологій та дизайну*

Наук. керівник д.е.н., проф. Щербак В.Г

Практично весь період розвитку вітчизняної економіки супроводжується проявом багатьох негативних явищ, у числі яких тінізація економіки, криміналізація фінансово-економічної сфери суспільних відносин, зростання обсягів протиправної господарської діяльності (як забороненої взагалі, так і здійснюваної з порушенням порядку, встановленого законодавством).

За розрахунками Мінекономрозвитку, що проводяться відповідно до затвердженої методики, рівень тіншової економіки України у I півріччі 2015 року становив 42% від офіційного ВВП, що майже у два рази вище рівня в європейських країнах. За розрахунками австрійського експерта, професора економіки Ф. Шнайдера, середній рівень тіншової економіки за 28 країнами ЄС становить 18,3%, в той час як його оцінка для України коливається у діапазоні 46–53%. Поряд з цим, за розрахунками Держстату, близько 19 % офіційного ВВП формує обсяг економіки, що безпосередньо не спостерігається. Хоча методологія розрахунку даного показника узгоджена з міжнародними стандартами, його значення сприймається експертами дещо заниженим.[2. 22]

У випадку визначення детінізації пріоритетом, важливо точно діагностувати першопричини уходу бізнесу в «тінь». Залишаючи осторонь кримінальну складову, щодо решти – всі наукові економічні джерела одностайні: за інших рівних умов, чим вище податковий тягар, тим більше тіншовий сектор економіки. Це – аксіома, адже перебуваючи в тіні підприємства через несплату високих податків отримують конкурентні переваги над тими фірмами, які їх сумлінно сплачують, і витісняють їх з ринку.

І тенденції тінізації економіки в Україні за останні роки не стільки відображають реакцію економічних агентів на кризові явища в економіці, скільки є